

GRETHE GRAM

Et godt liv kan være meget. Fra luksus i Shanghai til et almindeligt landsbyliv i Skagen. Grethe har altid været glad for, hvad hun havde, men også en trang til at kunne tage vare på sig selv.

Hun siger selv, at hun har været heldig. Men måske er det hendes tilgang til livet, der har gjort hende heldig.

GRETHE HAR ALTID VÆRDSAT LIVET, MEN VILLE BESTEMME SELV

Tekst og foto af Eskild Bang Heinemeier fra Danmarks Medie- og Journalisthøjskole, 1. semester hold 2

Grethe Gram siger selv, at hun er født under en heldig stjerne. Livet har været godt for hende, og hun har været heldig med sine valg. Men hun har også levet efter nogle simple, men afgørende retningslinjer:

"Du skal behandle andre, som du vil have, at de behandler dig. Det har jeg lært hjemmefra," siger Grethe.

Grethe blev født i 1925 i Shanghai, hvor hun tilbragte sin barndom, indtil hun var

12 år gammel. Som barn af en dansk kaptajn, som var ansat i det kinesiske toldvæsen, boede hun og hendes søskende mest sammen med moderen. Men selvom de levede en tryk tilværelse, blev de dagligt konfronteret med fattigdom og konsekvenserne af den krig, der dominerede Østasien på det tidspunkt. På vej til skole kørte Grethe og hendes søster gennem de fattige kvarterer i byen, hvor der lå døde spædbørn i rendestenen. Grethe følte sig dog aldrig utryk, men det har måske været disse oplevelser, der har fået hende til altid at værdsætte det, hun har.

Faderen blev syg i 1937 og sendte sin familie hjem til Danmark. Han døde kort efter. Det var et skifte fra luksus i Shanghai til en almindelig tilværelse i Skagen. Grethe havde dog været på ferie der med familien flere gange.

"Så vidste vi, at vi hørte til der, i Skagen. Det var bare vidunderligt, syntes vi. Selvom vi manglede badekar og centralvarme. Og så havde vi lokum i gården også, og det syntes vi var sjovt!", griner Grethe.

"Og min mor syntes jo, det var rædselsfuldt, for hun var jo vant til den luksus, hun havde i Shanghai. Men så længe børn har andre børn at lege med, så tror jeg ikke, de tænker så meget over det."

ET ØNSKE OM SELVSTÆNDIGHED

Efter krigen blev Grethe gift med sin forlovede, Peter. Et ægteskab, der varede 31 år. Egentlig et godt ægteskab med børn og gode oplevelser. Men noget var forkert. Grethe følte sig uselvstændig. Peter var så dygtig, fortæller Grethe, og hun følte, at hun stod i skyggen af ham. Han kunne alt og vidste alt. Grethe følte ikke, at hun havde kontrol over sit eget liv.

"Jeg følte mig umyndiggjort," fortæller hun.

Som børnene blev ældre og kunne klare sig selv, fandt Grethe ud af, at hun ville mere end at gå hjemme. Det harmonerede dog ikke med det ægteskab, hun var i, og Grethe var nødt til at gå sine egne veje.

Selvstændigheden følte hun for alvor, da hun fik et arbejde på et plejehjem. At tjene sine egne penge. Selv at kunne råde over sin økonomi og at kunne invitere sine børn på ferie for de penge. Den selvstændighed havde hun ikke oplevet før.

Det gode liv handler ikke nødvendigvis om materielle goder og luksus. For Grethe var det ikke det, det kom an på. I sin opvækst havde hun både levet i luksus i Shanghai og et almindeligt og, i sammenligning, primitivt liv i Skagen.

Luksus havde hun ikke brug for. Hun havde brug for at være sin egen. Bruddet var dog ifølge Grethe ikke dramatisk, og hun og Peter og børnene holdt jul sammen i de næste fem år efter skilsmissen. For der var ingen grund til sure miner. Som hun siger:

"Hvis folk taler normalt over for hinanden, og ikke har noget hemmelighedskræmmeri, så går det nok."

Grethe har levet godt. Hun har været glad, og hun føler sig heldig. Men livet er også, hvad man gør det til. Og en anden simpel livsfilosofi, der har fulgt Grethe, har måske også hjulpet med til, at livet har været godt ved hende:

"Hvis man smiler til verden, så smiler den tilbage til dig, ikke? Og det må jeg have gjort."